

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Hatszor használt garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Vallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestense Haasensteint és Volger hirdetés közv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestense Szervitator 5. sz.

Nyitlári cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főúter 4-ik száma, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesebb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatkak vissza.

A mi uzsorásaink.

I.

Keleti tartomány volt hazánk mindig avval a nyomorral és szomorú közgazdasági helyzetével együtt, a mely közös többi kelet-európai szomszédainkkal. A megromlott közgazdasági viszonyoknak mindig elő kinyomata a magas kamat. A hol nincs élénk gazdasági és ipari termelés és ennek következtében forgalom, ott a tőkepénzes biztosan nem remélheti pénze pontos visszakapását, tehát nincs hitel, s minél ingadozóbb a hitel és nagyobb kockázattal jár a kölcsönzés, annál drágább a pénz. Hogy milyen messze esünk mi a nyugati virágzó nemzetgazdaságtól e tekintetben, elég beszédes bizonyítéka például, hogy a míg az angol bank 2 százalékra dolgozik, a magyar állam járadékadóssága után mintegy 7½ százalékoztifizet. Az állam kezdve aztán az országban minden adósságha keveredett lélek nagyobb és nagyobb kamatot egészen a Schifferné asszony körmei közé kerülő egyetemi hallgatók, s a 160—200 procentig. Ez pedig általános keleti betegség, mint a döghalál és marhavész, hozzá meg nem is új, mert hazánk történelmének csaknem minden lapján ismétli magát az örmények, görögök, izraeliták zsarolása ellen felhangzó panasz.

Minél általánosabb és régibb azonban a baj, annál megfélemezőbb azokra nézve, a kik ez öreg csapás továbbterjesztéséből élnek, a betegség miatt elhullottak véréből hisznek, s elharácsoltt vagyonukból dúsagdagokká lesznek. A régi daliasabb időkben inkább érteleték ezt, mint mostanában. Akkor csak kevesen és a lakósságnak mindenki által megvetett, a polgári jogoktól megfosztott osztályából kerültek ki a kényerüket ilyen úttakon kereső egyének. De mióta a rablás kivételével minden szabad iparrá lett, azóta szerfelett megnőtt ezen iparúzóknak száma, tiszteletnek örvendő egyének lettek az érdemes czéh tagjaivá és társulatok alakultak az emberbőr lenyúzására.

Folyik is a munka, vagy jobban mondva: munka nélkül való meggazdagodás, országzszerle s kolera, diphteritis nem tesz annyit embert sirba, mint a mennyit megbuk-

tatott és tönkre tett ez a nemes iparág. De ez állapot hova-tovább türehetlenebbé kezd válni, naponként szaporodnak a koldusbotra jutott családok számai s kezd az égre kiáltani a napi kenyértől megfosztott anyák és gyermekek jajgatása.

Tekintsen bárki csak Kolozsvár városára, e cifrállkodó, de végkép elszegényedett becsületes magyar fészekre. A kit ezelőtt kincses névvel nevezének, minden vagyonából kiforgatva. Minden, de minden pusztul és koldusodik itt évtizedek óta, csupán gombamódra szaporodó pénzintézetei virágoznak és gazdagodnak. Járjatok el a külváros paraszt kunyhóiba sorban s alig találtok embert, a ki ne volna eladósodva ennek vagy annak a kolozsvári pénzintézetnek. A becsületes földművesek között minden harmadik—negyedik már előre érzi halálát, vagyoni bukását, két kezestársával már vergődik a hálóban, évenként mind felhordja kamatban földje silány termését, s kezd már inni és nem dolgozni a bukás előérzetében. Vagy tekintetek be a legényesebb főúri palotákba, hány van közöttük Kolozsvárt, a melynek lakója közönséges kifejezés szerint ne „úsznak“, a kinek borus homlokára már ne volna sorsa felírva? Bizony ha végig néztek e város bárói és grófi palotáin s megkérdezték: kinek képezik most tulajdonát, ha kezditek ujjaitokon felszámlálni, hányan vannak azok az ősi főurak, a kik még nem adósodtak el; ha megtekinthetnétek a kolozsvári pénzintézetek váltógyűjteményét, a váltó óvatolásokat és végrehajtásokat, csak akkor ismernétek a romlást és pusztulást, a mely e szép falak között állandó tanyát ütött; csak akkor tudnátok, hogy a város még eddig el nem bukott felének igen nagy része, már nem is magának. hanem az uzsorás pénzintézeteknek dolgozik és fátad s alig marad a kamaton felül, a mivel a család szükségesen megéljen.

Es ez a rákfene hovatovább jobban terjed és pusztít. Az utcaszarkokon leselkednek már az ügynökök, a kik oda tökéletesített pszichológiai tudományukat, hogy a sétáló arcáról leolvassák, kinek nincs pénze, oda simulnak az egyetemi hallgató oldalához, néhány perc múlva alá van írva a

váltó s az ifjú, ha rokonai hirtelen nem rántják ki a hálóból, jó formán elveszett. A szülők, kik rózsás remények között küldik gyermekeiket e nemes városba, megesik, a mint a napokban valósággal meg is történt, hogy az uzsorások miatt öngyilkossá lett fiok temetésére hivatnak meg s örökre megátkozzák e városnak uzsorások által megromlott levegőjét.

Jól van-e ez így, kérjük, és így kell-e ennek lennie?

A bajt mindenki tudja, érzi, a nyilvánosság terén is történetek felszólalások, de mindig kerülve a kór valódi kutforrását, az elhatalmasodott pénzembereket és nagyobb pénzintézeteket, holott csak itt lehetne desinfiálni e pestist.

Lapunkról senkisé nem mondhatja el, hogy gyönyörűségét találná a személyeskedésekben, de ez így természetesen olyan, hogy részben személyek nélkül nem tárgyalható, mi igyekeznifogunk az elmondandókban így is lehetőleg az intézetekre szorítkozni s holnap meg fogunk emlékezni az „Egyesült erdélyi takarékpénztárról és zálogközlön intézetről“, annak igazgatójához, Korbuly Bogdán urhoz fordulva. Csordultig van már a pohár s ha eddig senki sem akadt, a ki magára vállalta ezen darázs-fészék megbolygatását, mi a közérdek nevében ezennel belenyulunk.

Justus.

Egészségügy.

Az óvó eljárások méltatása, melyeket járványok u. m. diphteritis, himlő, vörheny, typhus stb. ellen használni szoktunk. Dr. Salamon Józseftől.

Ámbár mai napság még mindig azon szomorú tapasztalásnak kell hódolnunk, miszerint, midőn a veszedelmes kór meglegi szereteteinket, a segélytelenség nyomasztó érzésével vagyunk kénytelenek körülállani ágyát s csaknem teljesen tehetetlenek vagyunk megmentésére: mégsem veszítjük el reményünket egy diadalmasabb korszak eljövetelére iránt; mégsem adjuk föl bizalmunkat a tudomány soha ki nem fáradó kutatásainak biztosan elérendő eredményeiben, nem a tudásnak

ta haragját, csaknem gyöngéd volt ismét irá-nyomban, s az eddig tapasztalt kegynek pár csiláma mutatkozott e társalgás közben. Egyszerre csak sirva vetettem magamat karjai közé.

A visszatérő szeretet és gyöngédség módjaival igyekezett vigasztalni. Aztán Aly jött el, gyönyörű ajándékot hozva nekem, Adilah részéről! . . .

Félbeszakítottam volt a levélírást, egész özőne az emlékeknek rohanta meg agyamat. Kis-sé magamhoz kelle térnem.

Elindultam bejárni lakosztályomat, mintegy elbucszni azon kedves tárgyaktól, melyeket örökre elhagyok. Kis könyvtárimból találomra kivettem egy könyvet . . . Shakespeare egy kö-tete volt!

Felnyitottam. Cleopatrára bukkantam . . . — Tehát vannak olyan nők, kik nem bírnak feledni? — E szomorújáték borzasztó befejezése megfagyasztotta ereimben a vért. Tehát vannak oly magasztos lelkek, kik elég merészek eldobni magoktól a fájdalom terhét? . . . Megsirrattam e szerető nőt . . . És pedig ő volt szerettem is, és a boldogság eltörülhetlen emléke megmaradt nek-i, hogy betöltse életét . . . Őt nem vetették meg, nem üzték el. — S hogyan tud meghalni! Halld csak:

— „Rajta asszonyok, disztsetek föl, mint királynőkhöz illik; kimegyek még egyszer a Cyd-nus partjára. Marc-Antonius elébe.

Add ide ruhámat Iros, tedd föl koronámat. — A halhatatlanság vágya, dagasztja keblemet.“

És ott mellette áll, az az ember, hozzá ne-ki a függővel telt kosarat, és a kis kigyót, mely fájdalom nélkül öl.

— „Biztos vagy-e, hogy maréa halálos?“ kérdi.

— „Az, teljesen . . . Ohajtom, hogy sok gyönyört okozzon neked e kis állat!“

A Mansur anyja meglepett olvasás közben. Őt megpillantva, nem tudom minő sajtáságos ki-váncsosság támadt bennem.

— Még mindig meg van az a kis aspis kigyód, melyet egy ízben nálád láttam volt? kér-deztem tőle.

kimeríthetetlen, gyakran a régi csodákkal hatá-ros, meglepő műveiben, melyekkel nem egy olyan eszmét hódított az emberiség szolgálatába, mely-nek megpendítőjét kortársai együgyű sajnálkozás-sal sorozták a zavart elméjétek ártatlan seregébe.

A létérti küzdelemben, a betegségek gyógyítá-sában s elhárításában éppen így áll a dolog; ál-talános, közös az a kérdés; de hogyan is nem tudnak az orvosok azon segíteni? Mintha mon-daná, mintha érezné, mintha meg volna győződ-ve róla mindenki, hogy nem lehet tőlünk messze a segédeszköz, hogy nincs a végtelen távolban az időpont, melynek a salva-t meg kell hoznia.

De hát jogosult is volna-e a kétségbeesés? Valóban nem.

A közvetlenség minden nyomort fokozott alakban mutat, míg a távol mult szelidebb szin-ben tünteti föl az annak idején kiállott szenvedé-seket.

Ha ezen igazságot az orvosi ügyre. különö-sen a járványokra alkalmazzuk, éppen ellenkező-jét fogjuk — látszólag — tapasztalni.

Az a szóval ki nem fejezhető borzalom, mely átfutja az olvasót, midőn a mult századok-ban dult, a szó teljes értelmében gyilkos járvá-nyok képe tárul elébe, önkénytelenül is azt sug-ja: hála istennek, hogy ilyen most nincs. Ama rettenetes katastrofa mellett például, midőn 70,000 (hetven ezer) ember szűnt meg örökre lélegzetet venni Róma piacán a pestis fojtó gőzkörétől e gy-őra alatt: bizonyval a mi diphteritis járványunk nem öldöklő, nem is járvány! Valami modernebb, szebb nevet kellene neki adnunk.

Minők lehetnek azok a járványok, melyek-nek torzvonásait a hosszú idő lomha köde sem volt képes, bár annyira elleplezni, hogy a szem-lő ereiben meg ne álljon a vér, mikor csak ol-vas róluk? Besszeg azok nem tűnnek szelidebbek-nek föl a mai járványoknál, nem, mert tényleg a mai járványok csak csekélységek amazok mellett.

Még visszaemlékeznek s sokszor [mondják a régi emberek, mennyi összekuszált arcbőrű, for-radásos, kifolyt szemű embert lehetett látni csak néhány évvel ezelőtt is, a kiket a hólyagos him-lő csufított el. Az utóbbi — 1873—74-beli — hólyagos himlő járvány idejéből maradt ugyan né-hány gyengén himlőhelyes, de olyan égett sebhe-lyekhez hasonló eltorzított arcu nem.

— Meg. S igaz-e, hogy csipése halált okoz? — Biztos halált. — Az ember elkábul tőle, s örökre elalszik.

— Halld csak, szeretném látni még egy-szer azt, a melyiket mutattál volt nekem.

— Miért?

— Nézd, látod e könyvet, ebben egyik ki-rálynőnk története van megírva . . . Szép volt; hatalmas volt . . . S meghalt egy ápis csipé-s-től. Eredj, hozd ide nekem azt az állatot, tettem hozzá. Látni akarom közelről, minő alkotásu a halál e kicsiny eszköze.

A jósó sötét pillantást lövelt reám.

— De miért? ismétlő.

— Nincs-e arra is szükséged bűvészetednél?

Holnap új háztartást kezdek, hozd el ugyanakkor varázspálczád és irataidat és sorsomat fogod meg-jósolni.

Menj, menj, ugy akarom!

E határozott parancsszónak aztán enged-el-meskedett, s magamra hagyott.

Valóban, nagyon csodás kíváncsiság ez ben-nem, mely e magános estén komor gondolataim között meglepett.

Megjósolni sorsomat! . . . Emlékszel még arra a napra, midőn megérkeztem Chimilaha? . . . Minő varázslat! minő öröm! . . . És azó-ta? . . . Mondd csak Mártha! Nem hallatlan eset-e ez az enyém? . . . Mint örült káprázat vo-nul el szemeim előtt, itt e három mélyében, e fogságban ülve, hogy hogyan élhettem, szerettem s érezhettem volna e szenvedélyt minden lázá-val és őrvönösgével senki által nem is sejtve . . . És éltem e mély homályba borult tilkáról, mely-be kétségbeesésem bele temetkezik, sem atyám, sem enyém, soha sem fogják föllebbentetni a fátylat . . .

Gyönyörű vázában, óriási virágcsokor áll itt asztalomon, jegyesem küldeménye, melyeszem-be juttatja a holnapot. A bengáli és saroni ró-zsák közt, pár egyszerű jazmin ágat is lá-tok . . .

Nem képzeltetted, mennyire fáj nekem e virág látása! . . .

Javulás mutatkozik tehát ez idő foly-tán, nem rosszabbulás, ez tény.

Kísértük meg röviden kutatni: mi lehet az oka a javulásnak?

Azi legkönnyebb megérteni, ha a betegsé-gek, a járványok előidéző okait vizsgáljuk.

Midőn azon vad-háborus időkben egész hor-dák csődültek össze és minő állapotban, minő eledellel ellátva! Mikor nemhogy minden közhar-czosnak, de magának a királynak sem volt inge ki gondoskodott akkor a mosásról, ki a festek magának tisztántartásáról, honnan volt volna vált a z ója akkor a legénynek, melyet most ha kétheti utra megy, a szegény paraszt legény is magával visz, vagy vihetne, mert van, de akkor nem volt

Minő lehetett akkor azoknak menagijok, mi-kor maga a vezér sem tudta hol rabolhat serge számára élelmi szereket? Bizonyval nem volt kávé, mint most a porosz hadseregben, vagy tű-zes bor és jó [gugyi, mint boszniai bakáink reggelije!

Egyszer napokig, tán hetekig sem láttak ivó vizet, miglen szent László meg nem nyitja vala a sziklát — máskor — mint Hamlet Ophé-liájának — sok is volt szegényeknek a vizők s mindamellett, ha ittak belőle, halált ittak, mert az poshadt volt.

Az az esztendőszámra rajtok gyúlt piszok soha le nem mosva, a test melegtől bűszhódva, a nap hevétől izadtságban megkezesztav miféle bűzőket árasztathatott a vízhez hadsereg orrai alá? Ahól bűz van, rothadás van, attól irtózik az élő lény; nem kell ahoz mély phisiológiai tanulmány megmondani, miként a bűzhődt szagot erőszótlég a szervezet ellenségeivel — a kórok előidézőivel van tele, s hogy aki ezt a léget beszívja, halált szivott magába.

Miköz hiányzott tehát ama fegyelméletlen hordáknak (és hiányzik manap és ez ázsiai búcsu-soknak, közbe legyen mondva)?

A tiszta víz, tiszta levegő, egé-s-zes táplálék és jó ellátás. Ezek hiá-nyában állottak elő és terjedtek a szörnyű jár-ványok.

Természetes eljárással — azt hiszem — mindenki átlátja, miszerint e járványok megelő-zése végett, — nemkülönben általában mindenféle

VIII.

Egész hajnalig fenvirasztottam. Most dél van. Csak az előbb keltem föl. Nehány sort aka-rok még tegnapi levelemhez írni, miattat várok Saloméra, ki eljön, hogy megjósolja jövőmet. Asz-talomon, szemben velem, vannak letéve varázseszkö-zei, melyeket már elhozott ide, s köztük egy kis meglyukgattott dobozban, lombágyán pihen a hir-hedt aspis kigyó.

Csodás kis állatka; azt hihetné az ember, hogy egy smaragd karperecz, rózsaszínű gyöngyök-kel kirakva!

Bezárkoztam szobámba, hogy meneküljek a rendkívüli zajtól és zür-zavartól, mely az egész palotát betölti. Eltávozásomat intézik el.

Kelengyemet nagy pompával fogják a palo-tában körülhordozni, s aztán leendő férjem házá-hoz elszállítai.

Ma este nagy fátylós menet lesz.

En kocsiha fogok szállni Hosznah-val, ki el fog vezetni uj lakhelyemre. Önként érteit, hogy magammal viszem Bellt, s szegény kis Man-suromat.

Tehát való igaz, hogy férjhez vagyok men-ve. És honnan van, hogy e szó annyira megder-meszt? Nem adtak-e reá három napot, hogy hoz-zá szokjak e gondolathoz?

Nem tudom-e már három nap óta, hogy ma el kellend e házból távoznom? Nem vagyok-e már három nap óta neje Mohamednek? Lakosztályom legvégső felén, rabnőim szobájából ki lehet látni a belső udvarra, hol sorban felállították a há-rambez tartozó kocsiakat. Meg akartam nézni. Va-lamennyi vakító pompával van feldisztitve; még a kocsisok ülősei is mind aranynyal áttört nehéz selyem kelmékkel vannak letakarva. Érettem van mind e készüllet; azért, hogy engem elszállít-sanak.

Mintegy örült, futottam el az ablaktól s siettem vissza szobámba.

Megértémt tehát; mindennek vége! . . . Naplementekor, mely oly sietve közeledik, nem a magamé leszek többé. Ez éjjel már Mohamednél leszek! Mohamednél, férjemnél! . . . De hát én pen semmit sem gondoltam meg; azt hittem talán, hogy e borzasztó óra soha sem fog elkö-

A „KELET“ TÁRGYÁJA.

A HERCEGNO HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Írta:

VINCENT JAKAB.

Harmadik rész.

VI.

(Vége.)

Hosnah a legnagyobb ünnepélyességgel bemu-tatta nekem a Mohamed rokonait, kik elhalmoztak jó kívánataikkal. Ezután a meghívottak egyenként ha-ladtak el előttem, mindenik megcsókoltva fátylam sze-gélyét. Minden moslimhítű nőnek szabad belépte lev-én a menyegzői ünnepélyekhez, nagy volt a néptö-meg, s a három-órakig voltak képeksek rendet tartani. Kimerülve a hosszas magány és betegség ál-tal, e nagy zaj egészen elbódított; még igen gyöngye voltam, hogy mindezt kiáljam, e saját-szerű zene és szertartás ellankasztottak s éreztem, hogy rosszul vagyok tőle.

Végre egyszerre, egy perc alatt, alkalmá-sint valamely adott jelre, minden zaj lecsönde-sült, a néptömeg elnémult. A zene elhallgatott.

E némaság, egyszerre váltva föl az élénk zajt és mozgást, felbresztett eltompultságomból. Hosnah ekkor kézen fogott s elvezetett, a három egyik bezárt ajtajához. Magam sem tudom miért, egyszerre a remélt borzadáss futott át minden tagomon. Féltem e titokzatos szertartásoktól, me-lyeknek értelmét nem bírtam felfogni. Ekkor az ajtó túlfeől valaki párszor megkopogtatni; azután egy hang kérdezte, ha beleegyezem-e a Mohamed-del való házassági szövetségbe. Megdermedve néztem nővéremre. Hosnah háromszor mondott igent a kérdésre Magára vallotta helyettem a fele-létet.

Az ünnepély egész reggelig tartott. Hosnah

betegség elhárítására — nem kellene egyebet tennünk, mint távollattartanunk magunktól, a mennyire a társadalmi viszonyok megengedik, teljesen távol tartanunk azok elől, akik azaz mindenek előtt és felett övé intézkedéseket tennünk. És ezzel készen vagyunk a felelettel az előbb feltett kérdésre:

Mindaz, a mi előidézi a kórokat, eltávolítva oka a javulásnak.

Korunkban a járványok szelidebb alakban fellépését is bizonyítással magyarázhatjuk meg: hogy ama régebbi időkben éppen úgy rontotta meg az embertömeget élvezendő levegőjét, vizét és földjét, mint ma a nagyvárosokban, míg az ártalmak eltávolítására éppen nem rendelkezett anyai tudományunk, anyagi erővel, sőt alkalommal sem, mint a mai ember.

A századokat összevonnak látjuk ma egy városban néhány hónap alatt, midőn tapasztaljuk, hogy a tudatlanabb, szegény, tisztatlanabb nép között nagyobb pusztítást visz végbe ugyanazon járvány ugyanazon időben; hogy többet ne idézzek, hogy Kolozsvárt nagyobb a halandóság, mint Londonban — itt 42—46, ott 22 ezerből! Kétségtelenül itt is a fenn említett tényezők működnek.

És mindezt így tudra, mi az oka mégis, hogy csak a legújabb korban kezdenek a legmiveltebb, leggazdagabb országok és városok is behatározott közegészségügyi intézkedéseket azaz örend-szabályokat életbe léptetni, és hogy nálunk, Magyarországon kevés, Kolozsvárt pedig e tekintetben még — úgy szólva — éppen semmi sem történt?

Oka részben az, hogy azon ártalmak felismerése felelté súlyos feladat volt, melyek még ez időszerűt is éppen nincsenek mind felkutatva, annál kevésbé tudományos bizonyossággal megállapítva; részben pedig az, hogy a már felismert ártalmak eltávolítása tetemes anyagi áldozatokat és erős, önzetlen akaratot tételez fel; továbbá, nálunk az, hogy amaz ártalmak eltávolításának szükségessége nem vált még a polgárok meggyőződésévé, mint az angoloknak, a kiknek volt idejük rá 700 esztendő alatt, mert ők már 1100 ban hozták egészségügyi szabályt.

Tán 700 év múlva mi is eljutunk annyira! De, az mégis tán kissé sok lesz a vasut számdában?

Az orvosoknak kell első sorban a reformot sürgetniök s a jót az egész közönség meggyőződésévé emelniök.

Megvallom, abban, mit mondanó vagyok, némileg vádat, súlyos vádat emelek az orvosi rend iránt; de hisz e korban, midőn a tojás okosabb a csirkénél, hiában kerülgetném a kérdést, mint macska a forrókását; kibeszélik azt az illetéktelen nem hivatott, nem szakközvegek — a laikusok?

(Folyt. következik.)

A magyar országgyűlés négy havi szünet után ma kezdi meg működését. A képviselőház d. e. 11 órákor, a főrendiház pedig délután.

vetkezni? Hagytam magam felett rendelkezni másokat, gondatlanul, bárgyu módra, meglátva a fájdalomtól, s ezt véve, hogy már nem is tudok többé szenvedni. Nős megcsaltam magam, elámitottam, lealjasítottam... mert szeretek oly hévvel, mint az első napon! Szerettem Használt!... Szerettem emléket. Szerettem ama családot, mely vesztettem volt. Nem lehetek másé!... nem akarok másé lenni!... Én férjhez menve!... Oh! nem! nem! az nem lehet! csak az álom kábultságban tettem azt, most már fölébredtem. Sötét végzetem beteljesült.

Mártha! Senki a földön, még „ő” sem fogja soha megtudni életem szomorú titkát, melyet egyedül veled közöltem bizalmasan. Örizz meg, miként meg fogod őrizni emlékemet, szíved legbensőbb rejtékében. Barátnőm, nővérem, bocsáss meg nekem!...

Felnyitottam a dobozt, melyben Salomé zárva tartja kigyóját...

A kis féreg megcsipett, meg fogok halni!... Isten veled!

IX.

„Kedves gyermekem!

Könyeimtől elhomályosult szemmel írom e néhány sort. Éppen midőn minden öröme és boldogságom volt merülve körülölk a menyegző végrehajtása fölött, mely mindenki vágyát téve, egy borzasztó baleset mindenikünket mély gyászba borított. Szegény kedves kis hercegnőnk, M'riam nincsen többé!

Ezelőtt fél percczel, midőn beléptek hozzá, hogy férje palotájába, az ünnepélyek színhegyére elvezessék őt, élettelenül találták fekvő vendégjé divánján.

Meg volt halva, egy kigyómarás következtében, a kigyót meg is találták ott, a virágok között... Oh! istenem! éppen midőn oly szép sors várt rá!...

E sorokhoz zárom, e kegyednek címzett s lepecsételt levelet, melyet elkunytakor még kezében tartott M'riam...

Bell.

Francziából: J.

li 12 órákor tart ülést. Este 6 órákor mind a függetlenségi párt, mind a szabadelvű párt, mind pedig az „egyesült ellenzék” pártértekezletet tart. E pártértekezletek a tanácskozás főtárgyát előreláthatólag a képviselőház új alakulásának kérdése fogja képezni. A vidékről még nagyon kevés képviselő ment fel.

KÜLFÖLD.

Mindinkább igazoltnak látszik azon gyanu, hogy Muszkaország Olaszországot, vagy Németország vagy Ausztria-Magyarország ellen akcióba akarja csúbitani és hogy az olasz államférfiak ezen csúbitásnak engednek. A mai táviratok ugyanis azon hírt hozzák, hogy Nigra Pétervári olasz követ Pétervárról Bécsbe érkezett és itt Robilant bécsi olasz nagykövettel hosszasan conferált. Azt hiszik, hogy ezen conferentia éppen Olaszországnak Muszkaországgal szövetségére vonatkozik.

Azon feltevés, hogy Bismarck herceg azért siettetta a látogatásokat Gasteinban és Bécsben, hogy Muszkaország támadásai ellen biztosítsa magát, hasonlólag összeköttetésben állhat Nigra bécsi újjával.

Valamint Muszkaországban, úgy Németországban is a belviszonyok sokkal zilaftabbak, mint azt a hivatalos lapokból kivehetni. A német birodalmi kancellár ellen az izgatás most igen nagy. Mindenütt érkeznek a hírek, hogy a választók választásánál a parlamentbe mindenütt a nemzeti szabadelvű és a haladó párt roppant többségben van a conservatív ellenében. Ott pedig, hol a két párt kisebbségben van, a clerikálisok képezik a többséget, kik azóta, mióta Bismarck Puttkamer kultuszminiszter által kijelentette, hogy nem nem szánkozik Canossába menni, hasonlólag a kormány ellen fordultak.

Az angolok Afghanisztánban elfoglalták Dakkát. Roberts tábornok újra conferált Jakubhánnal, ki az angolokat támogatni ígérte.

Battenberg Sándor bolgár fejedelem most Romániába ment Károly fejedelem látogatására. A lapok véleménye oda megy, hogy a muszka császár bizta volna rá fezen misztót, melynek célja Románia kibékítése Muszkaországgal, melylyel a viszony egy idő óta ép oly feszült, mint egykor barátságos volt.

BELFÖLD.

(Ipari fejlődés (?) népoktatás ügy Kemény Zsigmond társaság.)

Marosvásárhely, oct. 1.

„Contraria iuxta se posita magis elucescunt.” Minél nagyobb örömmel olvasom, hogy Kolozsvárt a honi ipar csarnoka immár ténnyé vált, hogy ott bánfi-hunyadi, sepi-szentgyörgyi, székelyudvarhelyi, taci, szebeni, brassói készítmények találhatók: annál mélyebben érzem városunk és vidékének az iparos cultura mezején föltűnő nagy hátramaradottságát. A mi közönségünkben akár magokat az iparosokat, akár azok termelvényei fo-

KÉPEK A SZÁSZFÖLDÖRŐL.

Egy szász pór-menyekző.

— Cs. Rákostól. —

A szép búzakévék, melyek a Barcaság rónaságán teremtek, már csűr alatt vannak.

A szorgalmas gazda búszkén és megelégedetten nézi a szarutáig erő áldást, saját és családjának verejtéke jutalmát. És míg arca felderül, addig folyvást számolt lelkében már is előre látja a sok ezüst forintot, mit a szép gabonáért a „Zakel” (székely), meg a „Bloch” (román) neki, még pedig minden áldomás nélkül, a brassói ősi vásárokról lefizetnek.

Mig a gazda ekképen tündökl, hatalmas dudolás üti meg fülét.

— Tán csak nem parancsolják a falut új robotra, a forspont-adás pedig „alszelegem van” — szól a megijedt gazda nejéhez, ki guzsalyával egy kissé a szomszédba járt. —

— Nem, nem! Ne féljen semmitől — haugzik vissza a megnyugtató válasz, — mert sem utcsinálásra, sem egyébre nem parancsolják a népet és csak azt hirdetik: „hogy holnapról kezdve zabhorász lesz.”

Ugy-e? Értsem! Hát azért matatott a leány az egész nap a ládába és ezért hozatta velem Kóhalomból a képkapitális forintos kalapot? Most látom, merreől virrad!

Az apa érti, az anya meg még jobban; mert miről a stírgós nyári munka miatt eddig szólni nem igen lehetett, arról beszél most pár nap óta az egész utca, s talán maga az egész falu is: hogy a szösze haju, kék szemű kis Aenchen még is csak a szegény Mierznek segít a holnapi napon „zabot rakni,” hogy szőp báronyi pártját fejjén, egy darab idő óta, mindinkább nehezdedni érzi és hogy nem várja meg, míg a gazdag Misch a „Kaiserlichektől” — hol szilaj természetű, mióta a Strelitzkeknél szolgál, jórészt még szilajabbá vált — hazajön.

Nem hiába suttogták a fiatal menyecskék a fonóban, és nem hiába volt az ügyes Mierz disznódi széles kalapjában vasárnaponként a legszebb bokráta; de nem is volt ám neki a faluban, mi a munkát, meg a táncot illeti, párja!

Aenchen apja jobb szeretné ugyan, ha le-

gyasztóit tekintjük, nincs semmi komoly társulási, szövetségi, nagyobb ipari célok előmozdítására irányzott vágy, hajlam — akarat.

A mi Kolozsvárt létre hozta a házi ipar egyesületét, a mi Sepsi-szt.-györgyön megteremtette minden hazafinak egyik legnagyobb lelki gyönyörűségére a már is kitűnő sikert fölmutató szövetségi tanmihelyt stb. az nálunk hiányzik:

Iparosaink, hogy társadalmi uton dicsőretek igyekeznek művelődni, azt bizonyítják önképző körök, műkedvelő előadások stb. de ez persze nem igen segít még kitűnő iparosságra, a készítmények előadását, versenyképességét nem igen mozdítja elő.

Nagy örömmel kellene megragadni a kormány jóakarata kezdeményezését a se hus se hal féle polgári iskolának ipari-szakiskolává leendő kifejlesztése, átalakítása iránt; e tekintetben — mint annak idején közöltem is — a döntő körökből megbámulni való erőlylyel meg is indult a kezdeményezés, határozatok hoztak a városi közgyűlés által, melyek ha végrehajthatnának, fűdős eredményük felől mi kétség sem lehetne; de már látszik hogy csak szalmatűz volt az egész, a reformáció, mely a szellemi erő fejlesztésére s a törvény parancsolta módon igénybe vételére, mely az építkezések czél szerű kibővítésére, mely az egész iskolai szerkezet megváltoztatására irányult — még mielőtt munkálni kezdett volna, már eloludt minden a régi módon stagnál. A város legjobb pénzerejével neki fektűt az iskolának s ezért elhangyolja az elemi népoktatást és pedig oly mértékben, hogy jelenleg az iskolai év teljes folyamataiban a tankötelesek két harmad része tényleg nincs oktatva! Igaz, hogy míg sok kis községi több kevesebb pontossággal fizeti az iskolai adópótlékot, addig ez még városunkban ismeretlen; de nem is volna jó, hogy kiróvják, mert akkor azt is beleépítenék a közevetvámossal s a tengerséges itálregaléval együtt olyan gátokba, melyeknek építése a nemes város által aként ellenőrzetik, hogy éjjel elvágott czölöpjeit fél év múlva az első nagyobb víz elviszi, s a sok között nem találkozik senki, a ki a város rengeteg káraiért, adósságaiért a fizetési kötelezettséget elvállalná! Hanem tán messze tévedtünk, most csak iskolagyerekről akarok szólni. Jó lenne, ha a város megtudna mevékedni a nem nekirál népoktatás ügytől, azt mondaná: ime állam vadt te szakértő és orlyes kézebe nálam a népoktatást, itt van az iskolai adópótlék és itt van a mit először meghatároztam volt az 5000 frt évenként a polgári iskolára, még szívesen átadom használatra a polgári iskolai helyiséget is, aztán nem lesznek felelős semmiért, ám te tarts annyi és olyan elemi iskolát, a mennyi kívánalmaidnak legjobban megfelel. Ha pedig a város meg akarja tartani jogát és működési körét, s a mi hozzá mint az ország egyik (s tán épen egyetlen) legkisebb törvényhatóságához inkább is illelnek, akkor tartson magának olyan iskolázékot, mely a kor színvonalán álljon s ne fordulhassanak elé oly esetek, hogy ügykörre és számadásokat évekig be ne mutasson az illetékes forumhoz és hogy jegyzőkönyvei fonáságokat tartalmazzanak — mi régebben megesezt.

ánya a hat ukrós és négy lovas kisbíró gazduram fiát várná, míg emez két év múlva a katonaságból hazakerül.

Ily hangból beszélt asszonyával — az okos anyjakkal — nem régebben is ez úgyről. De a gondos és leányát a kisbíró jószágánál is többre becsülő anya, ki öseitől öröklött természetét az alkalommal levethető, sokkal jobban érzi és becsüli a költő: Drum prüfe wer sich ewig bindet, Ob sich das Herz zum Herzen findet! — szavait, semhogy a már féljé-meddig engedni hajló gazdát és szándékáról le ne beszélje. Sőt hogy rábeszélő szavainak még nagyobb nyomatókat szerezzen, eszibe juttatja,

„Det Metchen aas en Wor; Gaef se dör!

Ac laenger ein se haelt, Ac weniger se gefaellt.”)

szavakat, melyeket a jó gazda a hasonló ügyekben tanácsát kérők oly készségesen adni tudott. És talán jobb is ha enged, ha szét nem szakítja azt, mint a gondviselés is egybe látszott fűzni! Ezt kell tennünk, mert a kis leány alig várja a reggelt, melyen szíve választottjának takaros és ujonod új lótrakkal ellátott szekeren az egész falu színe előtt bevallhatja, mit nemcsakára az ur utára előtt eskü mellett is hajlandó megpecsételni.

Alig, hogy pitymalodott, mire Mierz már talpon van — egyre csak a kapu felé tekintve, míg fiatal szomszédja a tavalyi kölcsön fejébe a négyes fogatot rendezni.

Nemsokára megérkezik választottja is még pedig ünnepies ruhában — pártá helyett — kalappal fején. A négyes fogat csinosan áll, virágokkal díszítve, mintha csak tudná, hogy anehez terhen kívül a teendő gazda számára még más — kellemes terhet is fog vinni.

Vigan száguld az őrös szekér az utcákon keresztül; ablakok és kapuk egyformán telve kíváncsi néppel; és nem egy leány irigyló síma emelő rudon ülő barátnéját, mert a szeke-rezés csalhatatlan jele szokott lenni annak, hogy a fiatal pár ezentul egyik a másikával „egy kegyeren obajt élni.”

*) A leány árucikk, adj tul rajta; mert mennél tovább tartod, annál kevesebbet ér.

Egy akkora városban, mely nem csak a honoratiorok által, hanem iparosai, kereskedői stb. által is szereti magát intelligensnek nevezni és mások által is tartatni — igen szép és fontos s nem is könnyű feladata volna az iskolázéknek, neki kezdeményezni, erőlyesen nögtatni, ösztönözni, szükség esetén kényszeríteni, ellenőrizni, vezetni minden modern mozgalmat a közoktatásügy terén, az erőket kihasználni, a selejteket elhuliatni, a keze alatt levő iskolák fölmerülő bajait elenyésztetni, személyi differenciákat megszüntetni stb. hanem hát iskolázékaink ilyes dolgok fölött ez ideig nem sokat törődtek, s inkább csak az apró formáltságok némely csekélyebb jelentőségű ágának megtartása képezte főgondjukat, ugy annyira, hogy ha a városokban létező felekezetek jól roszul néhány kis elemi iskolát nem tartanának (melyek közt igen jók a leányiskolák), akkor még a fent említett csekély számléka is a tanköteleseknek semmi nemű elemi oktatásban nem részesülne.

Még többet is irhatnánk elemi iskolázatásunk hiányairól s főként polgári iskolánk fogyatkozásairól, de talán így is elég gondolkodási anyagot nyújtottunk azoknak, a kiket ez a dolog nem mondom érdekel, — de legalább érdekelhetne, — és ha valami modulatot fogok észlelni, mely a haladást tüntet föl, vagy mely az angusztszi közgyűlés határozatainak végrehajtása lenne — azt erem örömmel fogom constatálni annyival inkább, mert nekem egyes személy ellen semmi kifogásom nincs, meglehet hogy minden rosznak, minden stagnálásnak csak maga a rendszer az oka; annyit azonban megjegyzek, hogy még a legsilányabb rendszer mellett is sok fűdős, korszerűt és hasznosat teremthetne egyesek komoly buzgalma és kitartása.

Sept. 28-án a Kemény Zsigmond társaság ülést tartott, melyben a társaság helyi tagjain kívül Deák Farkas rendes tag is részt vett. Felolvasatott először is Hegedűs István jeles fordításában Goethe ismert Iphigeniájának 3-dik felvonása Sándor Kálmán által, — a szépen fordított kiűnő tartalmu részlet tetszett a kevés számú, de intelligens közönségnek. — Második felolvasó Tolnai Lajos volt, ki Gergely Lajosnak igen érdekes s helyenként humoros nyelvészeti értekezését adta elő, melyben különösen a nyelvnek idegen nemzetekkel való sűrű érintkezés által történt alakulásait s új fogalmakkal, szavakkal való szaporodását tárgyalja s int az irodalmi egyszerűség, világosság és rövidségre. Azután zárt ülés tartatott.

r. l.

Lapszemle.

Az „Egyetértés” tart attól, hogy Tisza Kálmán és kormánya sok mindenféle államjogi, közjogi és belpolitikai kérdéseken megkísérti a reformok és deformok játékát. Ez a kormány és ez a párt végzetlenül, visszatartatlanul halad azon az uton, a melyen megindult. Ott van mindennek előtt a horvát kiegyezés és a véderőtörvény. A horvát kiegyezésben a nemzetnek pénze, vére és

De mivel más legények is visznek ily kellemes terít, azért megérdem a beszéd is, ezzel azonban fiatal népnék nem sokat törődik.

Ac első lépése, melyes a talló felszabadításával nemsokára a második, vagyis a „kérs” (heischen) szokott követni — megtörtént.

E véget a leendő vőlegény maga mellé veszi választottjának egyik beszédesebb rokonát, ki az ily alkalmakkor szokásos beszédeket jól tudja.

Legyen ezabad a legszokottabbak körül — melyet a kőr a leendő vőlegény oldalán, a leány szülei előtt elmondani szokott, — egyet ide iktatnom:

„Áldás a mindenhatónak azon sok jótéteményért, melylyel bennünket ez őrság elbalmázott. — De okunk van a jó Istent továbbra is kérni, hogy a jövőben is megtartani, vállainkra pedig csak annyit adni méltóztassék, a meny-nyit égi- és földi boldogságunk koczázatásánál kik elviselni képesek vagyunk. — Egyébaránt azt is tudjuk, hogy ő Szent Felsége a szent házasságot e nyomorult világ számára rendelte, hogy ezen gyarló ember nem továbbra is éljen. Így történt meg egy néhány évvel ezelőtt, hogy e jó emberek (itt fölemlíti mindkét szülő nevét) is házasságra léptek. De a jó isten nem akarta őket sokáig így pusztán és üresen látni és így nemcsak földi javakkal áldotta meg, hanem édes gyermekekkel is, kiket mint tudjátok, hűségesen föl is nevelték.

Elvezették őket kereszt. evang. anyaszentegyházunkba a keresztességhez; eljáraták iskolánkba és megoconfirmáltatták őket. — Szóval annyira fölnevelték, hogy megtudják már gondolni, miszerint örökre az atyai háznál élni — nem illő, de nem is lehetséges.

Megtörtént, hogy néhány héttel ezelőtt fiatal barátunk is szílylyel nézte magát e keresztény evang. községben. De mindennek előtt az istenhez fohászodott, őt kérte segítségül, vezérül. Az isten ujja e házhoz (N. N.) utasította. Kérjék tehát kendeket, fogadnának bennünket szívesen és ne utasítsanak vissza alázatok kérésünket. — Egyébaránt áldást és szerencsét s a legkedvezőbb kimenetelt kívánjuk!”

alkotmányi joga vetetik áldozatul. Ott van az okkupált tartományok sorsának elhatározása. A nemzet e tartományokat szabadjukra szeretné erőlyen mint okos gazda a kalitkába zárt madarat. Tisza Kálmánnak nem ez a terve. Ő e tartományokon ki akarja terjeszteni a magyar alkotmánynak azt a részét, a mely nem tetszik nekünk, de tetszik a katonapártnak. A delegáció már ki van szemelve arra a célra, hogy ennek nyitott kapuján át Bosznia és Hercegovina ürügye alatt a katonauralom foglalja el a magyar alkotmány felett az urasági hatalmat. S nemsokára a katonauralom jön lassu, de szünetlen lépésekben előnk és ellenünk, hanem a közös parlament is ilyen egy amolyan alakban. Jön előtte Tisza Kálmán, egyenlő utat készítésszen. És egyéb dolgunk is volna sok. Az államháztartás egyensulya alaposan tönkre van téve. Harmincegy-negyven millió az évenkénti és állandó deficit. Nagy fennem ígérő Tisza Kálmán a megromlott politikai erkölcsök megjavítását. No hiszen megjavítá. Mit várunk hát tőle? Miként várhatnók, hogy a főrendiház okosan rendezeték; az egyházpolitikai kérdések szabadelvűen oldatnak meg; a felekezetek egyenjogósítása, a közép- és felsőbb oktatás szervezése, a polgári házasság behozása, a közalapok becsületes és nyíltságos kezelése bekövetkezik? Előtűnk áll, meg van nyitva a törvényhozás terme, megkezdődik a második állászat. Immel-ámmal összesereglenek a képviselők, mintha sejteneük, hogy munkájokban ott lesz Tisza keze, de nem lesz ott istennek áldása.

Az „Ellenőr” szerint rendes körülmények közt az ellenzék szokta megkezdeni a parlamentáris harcot. Az ellenzék, mely tört nyerni akar és — remél. Hogyan van mégis, hogy nálunk a magát par excellence kormányképesnek tartó ellenzék nem siet a harcai árogtatól megfuvásával, holott különben valami túlságos óvatosságról még ellenfelei; sem rágalmazhatják. Hol van hát az az ellenzék, mely a többséget megbukassa? Ha Beust egykor joggal használt hatta azt a metaforát: Nem látom Európat — mi még több joggal mondhatnók: nem látunk ellenzékot. De ha nem is féljük a többséget a mai ellenzékkel szemben; ha minden nap csak is arról győződött meg bennünket, hogy az ellenzék támadásai csak megerősítették a többség és kormánynak uralmát, nem szretnők, ha a többség csak az ellenzék magatartása szerint mérlegelné köteleességeit. A szabadelvű pártnak és kormánynak csak egy veszedelmes ellensége akadhat. S ez saját maga volna, ha nem tudna e helyzet magaslátára emelkedni. Az utolsó évek kedvezőtlen gazdasági viszonyai s rendkívüli áldozatai nagy terheket róttak az adózók vállaira. A többségnek és a kormánynak ily viszonyok közt kétszeres köteleessége lesz szilárd kezekkel és gyors elhatározással végrehajtani mindazt, mi a terhet is enyhíteni s még inkább és bizonyosabban mindazt, mi a terhet elviselhetető teszi. Nem volt többség, mely oly kedvező helyzetben lehetett volna terveinek és czéljainak valóstításában, mint a minőnek fog örvendeni, hitünk szerint a jelenlegi. De ép e kiváltságos helyzet nagy köteleességeket is ró a párt-

Ha a leány szülei beleegyeznek, akkor a kőr felszólítására a fiatal pár kezét ad egymásnak — mintegy megerősítendő a szülők akaratát.

Ezen eljárást követi ugyanaz nap este vagy nyolcz nap múlva az „Almesch”, mely a „vásárt” ösgermán szokás szerint megerősíti. E zártkörű és rendesen három fogásból álló vacsorát és Szászöldön „Brautvertrinken-nek” nevezik.

Négy héttel erre következik a jeggyűrű váltás (Eigennachon), mely tanuk jelenlétében mindannyiszor a Wohlwürdig Herr Vater házban történik, s mely aktust szintén lakoma követ. Érdekes ily alkalommal a vőlegény szővirője által mondott pohárköszöntés, melynek majd nem szó szerinti szövegére már rég a mult században is akadunk. Így hangzik: „... „Tudhatják, hogy az ember különösen három esetben szorul barátira; először midőn születik és a keresztáeghez vitetik, másodszor midőn a házasságra lépik, végre harmadszor midőn a kaszás őt arra a nagy rétre szelítja, honnan eddig senki vissza többé nem tért.

Igy szólta meg engem — mint barátját — vőlegényünk, hogy számára mennyiszonyjást megkérjem (freien). Denem tudom, vajjon megörvendeztettem (magyarban vissza nem adható szójáték) vagy megszorítottam-e? Reménytem azonban, hogy megörvendeztettem; megkértem atyjának gyermekül, anyjának leányul, sbarátának, barátnőjének, a vőlegénynek pedig szülőnek, mosónőjének, néki hűnéges házasséül, mint ezt ő Szt. Felsége a paradicsomban egykor elrendelte.”

E perczől kezdve a frigy a Szászöldön felbonthatatlannak tekinthető, s a készülődések a menyegzőre annál inkább folynak, mivel Katalin napja — azon nap melyen a menyegzők a Szászöldön rendesen tartani szoktak — kűszöbön áll.

Az asszonyok majdnem nyolcz nappal a menyegző előtt, elkezdik már a sütet, főzést, melyet csak is a vasárnap szakít félbe. Sajátásgos szokás divik a szászok között: a vécsernye után elküld az Alt knecht”) hat fiatal legényt a szomszédéságba, kik ősi szokás szerint az egyes

*) A fiatalág elnöke, ki a Bruderschaft által egy évrő választatik.

Üzlethelyiség-változtatás.

Tisztelettel van szerencsém tudatni, hogy
férfi-ruha-üzletemet
a kül-szénutczából áttettem a főterre, a fővárdától jobbra eső
bolti helyiségbe. — Mintán a cs. kir. 50-dik sorszámú 17 évig
voltam szabója, és e minőségemben a tiszt urak megelégedését
és dicséret elismerését kiérdemeltem, most állá dolog szándékom
Kolozsvárt letelepedni és felajánlom gyors, pontos és jutányos
szolgáltatást minden szakmába vágó munkákra, s bátor vagyok
a t. cz. n. érd. közönség nagybecsű pártfogásáért esedezni.

(352) (1—1) tisztelettel:
SWATSEK ANTAL, férfi-szabó.

Vendéglő haszonbérbe adás.

Alólírt Sz.-Udvarhely városának főutczájában (boltosutca)
levő, 1853 óta fenálló s látogatott **vendéglő helyisége-**
met, — mely jól berendezett kert, jégverem és téli-nyári teke-
pályával el van látva, bár melyik pillanatban 3, esetleg 6 évre
haszonbérbe szándéksom adni. A haszonbér iránt értekezhetni
alólírttal.

Sz.-Udvarhely, 1879. szeptember 29.

(350) (1—3) KORONKAI JÓZSEF.

Eladó almák

Heichling Frigyesnél Maros-Vásárheyyt,

N.-sz.-királyutca 134. ház szám alatt feles és igen szép batul,
bőr, csecses- és karmelitarenet, többféle párizs-almák vannak el-
adásra szánva, litter-vékáját ládával és gondos pakolással **1 frt**
60 krba számítva. (351) (1—2)

Kiadó bolt.

Kolozsvárt 29. szám alatt a volt Hidkapu sarkon levő, Reschner-
féle **bolt,** belső felszereléssel együtt **kiadó.**

Értekezhetni ugyanazon szám alatt CZIRJÁK SAMU tu-
lajdonossal. (307) (12—12)

Bámulatosak

a természet erői, ha
helyesen használatnak.

Bojtorjángyökér-esszencia

a legcélszerűbb és a hajhullás megállítására, úgy hogy
mindenfél hajszára nézve, úgy hogy
még 15 éves fiatal emberek is néhány nap
alatt dús szakállt nyertek tőle.

1 palack 90 kr., postán külföldre a göngyért
10 kral több.

Bojtorjángyökér-hajkenőcs, a hajnövekedés
elősegítésére és a hajhullás megállítására, 1 te-
gely 10 kr. Bojtorjángyökér-olaj 1 üveg
40 kr. Bojtorjángyökér-brilláns 1
pohár 40 kr.

Postán szállítás csak 1 ft összegig.

A sok hamisítás kiküldése végett csak Win-
kelmayer valódi bojtorjángyökér-
készítményei kerülnek.

Winkelmayer J.

Bécs, 6. kerület Gumpendorfer Strasse,
159 szám.

Fióktelep Kolozsvárt:

Székely Miklós gyógyszerésznél.

(227) (8—12)

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt.

PETŐFI összes költeményeinek előfizetőihez!

E napokban vették t. cz. előfizetőink **PETŐFI összes köl-**
teményeinek 34-dik füzetét melylyel művünk immár befejezve van.
Most már annak bekötése válna szükségessé, van szerencsénk e célra
dús aranyozással izletesen készített, vörös, zöld, kék vagy barna színű

DISZTÁBLÁKAT

ajánlani, melyek **2 forintjával** nálunk folyvást kaphatók.

Egy ily kötet tábla megszerzése által, melybe

PETŐFI összes költeményeinek

valamennyi füzetét Hancz György m. k. egyetemi könyvkötő csekély
díjért bele kötheti, t. előfizetőink oly diszkötetet szerezhetnek maguknak,
mely mindig méltán az első helyet foglalja el.

E disztáblák átvételénél minden t. cz. előfizetőnknek, a mű érde-
méhez képest csinosan kiállított

disz czimlapot ingyen adunk.

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése

Kolozsvárt.

Megrendelési felhívás

jelesebb folyóiratok 1880. évi folyamára

melyek **Kolozsvárt**

STEIN JÁNOS könyv- és zeneműke-
reskedése által
megszerezhetők.

I.

„Illustrirte Chronik der Zeit“

Az „Illustrirte Chronik der Zeit“ mely az éppen most meg-
jelent első füzetével kilenczedik évfolyamába lép, a legkedveltebb
és legelterjedtebb családi lapok közé sorozható; olvasó közön-
sége mindegyre szaporodván a legnagyobb számban megjelenő la-
pokhoz tartozik. Ily nagy elterjedtséget nemcsak **igazán olcsó**
ára, hanem folytonos törekvése által, válogatott tartalom mellett
szép és jobb illusztrációkat nyújthatni, vívta ki. Tapasztalt elismerés
által serkentve e lap intézői továbbra is azon lesznek a legjelesebbel,
a legszebbel és lehető legtöbbet szolgálhatni. Mint eddig, úgy ez-
után is a legkedveltebb írók fognak közreműködni, számos művészi
illusztratio fogja a szöveget szemléltetni, valamint a mulattató és
oktató tartalmára a legnagyobb gond és figyelem lesz fordítva.
Tartalmazandja és ismertetendő a haladásokat és legújabb jelenségeket
az ipar gazdaság, háztartás valamint a természettudományok köréből.

Az „Illustrirte Chronik der Zeit“ 1880. évi folyama

megjelen 2 hetenként 26 füzetben, füzetenként 2 hasábos 20 oldal
tartalommal.

Egy füzet ára csak **12 kr.**

Minden előfizetőnek az év folyam lejártával **jutalmul** egy mű-
vészi kiviteli nagy olajnyomatú kép

„AZ ANYA KINCSE“

(KIESEL C. festménye, 45 centimeter széles, 54 centimeter magas)
csekély **1 frt 60 kr.** utánfizetés mellett adatik mely jutalom kép
bölti ára különben **12 frt.**

Stein János

könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt.

ELŐFIZETHETNI

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

A Bazár
a legelterjedtebb és a
legészterjedtebb német női
divatlap,
a legkedveltebb és a
legtartalomdúsabb lap e
nemben.

25.

évfolyam.

kitüntető a bécsi
világkiállításon
1873.

A Bazár

1879. Január 1-től

12 színezett divat képet
és sok színezett
kézimunka mintát
fog tartalmazni.

Előfizetési ára negyedévre helyben házhoz hordva
csak 1 frt 50 kr.
Vidékre bérmentes küldéssel **1 frt 80 kr.**

Évenként megjelenik:

24 divatlap.
24 szépirodalmi és vegyes tartalmu
lap.
24 melléklet 500 szabás rajzzal.
24 melléklet különféle közlemények
és hirdetésekkel.
12 színezett divatkép és egyéb minták.

Előfizethetni Kolozsvárt

csakis

Stein János

könyv- és zeneműkeres-
kedésében.

Ausztria-Magyarország

legújabb színezett vasúti térképe

(1879-ki kiadás.)

Ára **1 frt. o. ért.**

Kapható Kolozsvárt
Stein János
könyvkereskedésében.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

m. kir. egyetemi nyomd.

könyvkereskedésében kapható:

A magyar királyság földrajza.

Ipariskolák és a népiskola felsőbb osztályai
számára írta

Kiss Sándor

a kolozsvári polgári, ipar- és felsőbb keres-
kedelmi iskolákban a földrajz tanára.

Ára **40 kr.**

JÓKAI MÓR. Szabadság a hó alatt, vagy a zöld könyv. Történelmi
regény. 4 kötetben. Ára 5 frt.

LERMONTOW. Korunk hőse. Regény. Ára 1 frt.

GELLÉRI MÓR. A nők munkaköre. Ára 1 frt.

MADACH IMRE. Az ember tragédiája. Drámai költemény.
Ára 1 frt 50 kr.

Stein János

magyar királyi egyetemi nyomd. könyv-
kereskedésében
Kolozsvárt

a magyar királyi egyetem

összes tudomány-karánál
használandó mindenféle

egyetemi tan- és segéd-

könyvek

jutányos áron kaphatók.

Könyvjegyzékek a tudományos irodalom
minden szakából ingyen és bérmentve.

MAGYAR LEXIKON.

MEGJELEN FÜZETEK BEN.

Egy—egy kötet 10 füzetből áll.

Eddig már 35 füzet jelent meg

és folyvást kapható csupán

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

Süss Ferdinánd

m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvárt

Mátyás királyutca 4 sz.

Ajánlja jól berendezett **raktárát,** mely a következőkből áll
u. m. mindennemű **szemüveg**ből, acél-, kautsuhuk, béka-
teknő, aluminium, ezüst és aranyba foglalva. Zwi-
kekből, úgy mint **patentwiker** és **szemüveg**ből. — Színházi
látosövek, táv- és **gorcsövek.** Mindennemű **hőmérők,** hi-
gany és **fém-légsúlymérők** (barometrumok).

Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint
vannak összeállítva és kolozsvári állás szerint szá-
balyozva. Továbbá mindenféle **ezüli házi távirók.**

Végre mindennemű orvosi **készülé-**
kek és **eszközök,** valamint a különféle
betegségeknek megkivántató **ápolási esz-**
közök és **tárgyak** kaphatók.

Vidéki megrendelések rögtön és a leg-
pontosabban intéztetnek el.

(35)

(38—*)